

SOS BĒRNU CIEMATU BĒRNU AIZSARDZĪBAS POLITIKA

PAR BĒRNA DROŠĪBU ATBILDĪGS KATRS NO MUMS

SOS CHILDREN'S
VILLAGES
INTERNATIONAL

MAIJS 2008

PAMATPOLITIKA

GĀDĪGAS UN
AIZSARGĀJOŠAS
VIDES
VEIDOŠANA UN
UZTURĒŠANA

SOS BĒRNU CIEMATU PĀRLIECĪBA

IDEJAS, KO MĒS AIZSTĀVAM

Atbilstoši organizācijas pamatvērtībām, SOS Bērnu ciemati ir apņēmušies radīt un uzturēt gādīgu un aizsargājošu vidi, kas novērš un nepieļauj vardarbību pret bērniem un bērnu ļaunprātīgu izmantošanu. Mēs stingri nosodām jebkāda veida vardarbību vai bērnu ļaunprātīgu izmantošanu, ja tāda būtu notikusi mūsu organizācijā vai ārpus tās. Mēs vienmēr reaģējam uz jebkuru vardarbības gadījumu, kas ir mūsu ietekmes sfērā - pierādītu vai tādu, par kuru pastāv aizdomas. Mūsu centieni nodrošina, ka darbojas mehānismi, kas veicina problēmas izpratni un apzināšanos, sekmē profilaksi, iedrošina ziņošanu un atvieglo reaģēšanu: sākot no ieguldījumiem personālā, piemēram, apmācībās un konsultēšanā, līdz pat tādai rīcībai kā darbinieka atstādināšana no amata uz laiku, atbrīvošana no darba un tiesvedības uzsākšana.

MŪSU POLITIKA BALSTĀS UZ:

- SOS Bērnu ciematu būtību, vīziju, misiju un vērtībām;
- ANO Bērnu tiesību konvenciju;
- Dažādu SOS Bērnu ciematu asociācijas ieinteresēto pušu, tai skaitā bērnu, kuri ir svarīgas ieinteresētās personas, pieredzi un ieguldījumu. Viņu uzskatiem tiek piešķirta liela vērtība (svarīgāko ieinteresēto pušu uzskaitījums un vēstījumi viņiem atrodami 6.-7.lpp.);
- Bērnu aizsardzības standartiem, kurus noteikusi organizācija “*Keeping Children Safe Coalition*”.

BĒRNU
DROŠĪBA IR
IKVIENA
ATBILDĪBA

SOS Bērnu ciemati darbojas atbilstoši ANO Bērnu tiesību konvencijai: mūsu galvenais apsvērums ir bērna labāko interešu ievērošana. Katram bērnam ir tiesības pilnvērtīgi attīstīt savu potenciālu, iegūt kvalitatīvu izglītību, līdzdarboties un izaugt bez diskriminācijas. Ikvienam ir pienākums aizsargāt bērnus no jebkādas vardarbības, pamešanas novārtā, ļaunprātīgas izmantošanas vai diskriminācijas. Šajā bērnu aizsardzības politikā īpaša uzmanība tiek pievērsta starptautiskajiem mehānismiem, lai novērstu un reaģētu uz vardarbības pret bērnu gadījumiem SOS bērnu ciematos.

IEVADS

Šis politikas dokuments ir saistošs visām organizācijām, kas ir Starptautiskās SOS Bērnu ciematu asociācijas biedri. Pamatojoties uz šo politikas dokumentu, katrai organizācijai ir jāizstrādā skaidra ziņošanas un reaģēšanas kārtība, kā arī konsekventi krīzes vadīšanas plāni, lai īstenotu bērnu aizsardzību savā valstī.

Katrs bērns potenciāli ir pakļauts vardarbības un ļaunprātīgas izmantošanas riskam. Daži zēni vai meitenes var būt neaizsargātāki pret vardarbību un ļaunprātīgu izmantošanu sava sociāli ekonomiskā stāvokļa, dzimuma, invaliditātes, etniskās piederības vai dzīves situācijas dēļ. Tādēļ ir ļoti svarīgi, lai ikviens cilvēks, kas ir saistīts ar SOS bērnu ciematiem, apzinās, kas ir vardarbība pret bērniem, kā arī saprot savu lomu un atbildību bērnu aizsardzībā.

Jēdziena “*vardarbība pret bērnu*” definēšanai vispirms ir jādefinē jēdziens “*bērns*”. Saskaņā ar ANO Bērnu tiesību konvenciju, bērns ir “*ikviens cilvēks, kurš jaunāks par 18 gadiem, ja vien valsts likumdošanā pilngadības vecums netiek atzīts agrāk*”.

Mēs apzināmies, ka vardarbība pret bērnu un bērnu ļaunprātīga izmantošana notiek valstīs un sabiedrībās visā pasaulē. Kā pasaulē izplatītu fenomenu to ir grūti definēt, jo tas, ko bērniem nākas pieredzēt, ļoti atšķiras atkarībā no sabiedrības kultūras, reliģijas, sociālās sfēras, politikas, tiesu sistēmas un ekonomikas līmeņa. SOS Bērnu ciemati respektē visas kultūras un reliģijas - ar plašu starpkultūru un starpdisciplināru pieeju mēs esam radījuši vienotu skatījumu.

Lai spētu novērst un reaģēt uz vardarbību pret bērnu, ir svarīgi, lai mēs kā organizācija būtu vienoti izpratnē par to, kas ir vardarbība pret bērnu un kādos apstākļos būtu jāpiemēro mūsu politika un darbības. Turklāt SOS Bērnu ciemati ir apņēmušies veikt plašāku izpratnes veicināšanas, profilakses un interešu aizstāvības darbu ģimenēs, vietējās kopienās un valsts iestādēs, lai veicinātu bērnu aizsardzību.

ANO Bērnu tiesību konvencija nodrošina starptautisku struktūru, nosakot bērna tiesības uz aizsardzību pret vardarbību un pamešanu novārtā (19. pants), diskrimināciju (2. pants) un dažādām ļaunprātīgas izmantošanas formām (32.-36. pants); īpaša uzmanība tiek pievērsta bērniem, kuri nav vecāku aprūpē (20.pants), bēgļu bērniem (22. pants), bērniem, kuri ir riska grupā iespējamai narkotisko vielu atkarībai (33.pants), bērniem, kuriem atņemta brīvība (37., 40.pants), bērniem bruņotu konfliktu situācijās (38., 40.pants).

Bieži vien bērna varmāka ir cilvēks, kurš ir tuvs bērnam un kuram bērns uzticas. Ar šo politiku mēs vēlamies pozitīvi ietekmēt ģimenes SOS programmās un sabiedrībā. SOS Bērnu ciemati atzīst bērnu līdzdalības svarīgumu, dodot iespēju meitenēm un zēniem izteikties pret jebkuru vardarbības formu, darbojoties kā paš aizsardzības un savu vienaudžu aizsardzības aģentiem, pārstāvjiem un vēstnešiem.

**IEDROŠINĀM
BĒRNUS
PRETOTIES
VARDARBĪBAI**

BĒRNU AIZSARDZĪBAS POLITIKAS MĒRĶI

Šīs politikas mērķi:

- katras dalīborganizācijas programmās un iestādēs nepieļaut vardarbību pret bērnu un samazināt gadījumu skaitu, kad vardarbību vērs bērns pret bērnu vai pieaugušais pret bērnu,
- palīdzēt bērniem apzināties savas tiesības un savu aktīvo lomu bērnu tiesību aizsardzībā,
- informēt bērnus, darbiniekus, padomes locekļus, ģimenes un vietējās sabiedrības locekļus, brīvprātīgos un sadarbības partnerus (sponsorus, ziedotājus, žurnālistus, valsts institūcijas, u.tml.) par bērnu aizsardzības politiku un ar to saistītajām procedūrām (apzināšanās, nepieļaušana, ziņošana, reaģēšana),
- iedrošināt darbiniekus, kuri tieši strādā ar bērniem, pielietot vajadzīgās iemaņas, lai sekmētu katra bērna attīstību un aizsardzību,
- nodrošināt, lai visiem darbiniekiem būtu piemēroti darba apstākļi bērnu attīstības un aizsardzības veicināšanai,
- veicināt atvērtas un godīgas pārrunas par vardarbību pret bērniem sapulcēs un semināros visās programmās un iestādēs starp visām ieinteresētajām pusēm (bērniem un jauniešiem, viņu ģimenēm, bērnu un jauniešu aprūpes darbiniekiem, vadošajiem darbiniekiem, padomes locekļiem, skolotājiem, sabiedrisko attiecību un līdzekļu piesaistes darbiniekiem, administratīvo un apkalpojošo personālu u.c.),
- visās programmās izstrādāt taisnīgus, drošus un pārskatāmus ziņošanas procesus, kas nodrošina ieinteresēto pušu (bērnu, vecāku, darbinieku) tiesības tikt uzklausītiem,
- izveidot efektīvu aizsardzības sistēmu, lai visi bērni un pieaugušie mūsu organizācijā justos droši un aizsargāti. Darbinieki cenšas kopīgi nodrošināt bērnu aizsardzību dalīborganizācijās.

KAS IR VARDARBĪBA PRET BĒRNU?

Četrus galveno vardarbības veidu definīcijas ⁽¹⁾:

FIZISKĀ VARDARBĪBA ir faktiskais vai potenciālais fizisks kaitējums, ko izraisa darbība vai bezdarbība, kuru atbildīgs ir vecāks vai persona, kas atrodas varas vai uzticības attiecībās. Fiziskā vardarbība var ietvert sišanu, pēršanu, kratīšanu, mešanu, indēšanu, dedzināšanu vai applaucēšanu, slīcināšanu un žņaugšanu. Tā var nozīmēt arī kaitējuma nodarīšanu bērnam, safabricējot slimības simptomus vai apzināti izraisot bērnam slimību. Tas var būt viens vai atkārtoti gadījumi.

SEKSUĀLA VARDARBĪBA ir darbība starp bērnu un pieaugušo vai citu bērnu, kurš vecuma vai attīstības ziņā ir atbildīgs, varas vai uzticības attiecībās. Tā ir darbība, lai izdabātu vai apmierinātu citas personas vajadzības. Seksuālā izmantošana ietver bērna piespiešanu vai pavedināšanu piedalīties seksuālās darbībās, neskatoties uz to, vai bērns apzinās vai neapzinās, kas notiek. Darbības var būt ar fizisku kontaktu, ar vai bez dzimumakta. Seksuālā izmantošana ietver arī bērnu iesaistīšanu pornogrāfisku materiālu apskatīšanā vai izgatavošanā, vai arī pamudināšanu uzvesties seksuāli nepieņemamā veidā.

PAMEŠANA NOVĀRTĀ UN NEVĒRĪGA IZTURĒŠANĀS, ņemot vērā ģimenei vai aprūpētājam pamatoti pieejamo līdzekļu un iespēju apjomu, ir uzmanības nepievēršana vai aprūpētāja nolaidība, nerūpēšanās par bērna attīstību šādās jomās: veselība, izglītība, emocionālā attīstība, ēdiens, pajumte un droša vide. Tas rada kaitējumu bērna veselībai vai fiziskajai, mentālajai, garīgajai, morālajai vai sociālajai attīstībai, vai ir liela iespēja, ka šāds kaitējums var rasties. Tas ietver sevī arī nespēju pienācīgi uzraudzīt un, cik vien tas ir iespējams, aizsargāt bērnus no iespējamā apdraudējuma.

EMOCIONĀLĀ VARDARBĪBA ir pastāvīga emocionāli slikta izturēšanās pret bērnu, kas nelabvēlīgi iedarbojas uz bērna attīstību un izpratni par sevi. Emocionālā vardarbība var ietvert pārliecības radīšanu bērnam, ka viņa/viņš ir nevērtīgs, nemīlēts un neadekvāts, vai arī vajadzīgs tikai tādēļ, lai apmierinātu citu cilvēku vajadzības; vai arī, uzspiežot bērnam nepiemērotas prasības. Emocionāli vardarbīgās darbībās ietilpst pārvietošanās ierobežošana, draudi, iebiedēšana, diskriminēšana, padarīšana par vainīgo, piekukuļošana, izsmiešana, terorizēšana, pazemošana (piem., uzdodot potenciāli mulsinošus jautājumus, pieprasot veikt potenciāli apkaunojošas darbības) vai arī citas naidīgas vai noraidošas attieksmes formas, kas nav fiziskas darbības.

Īpašie apsvērumi:

BĒRNU SAVSTARPĒJĀ VARDARBĪBA

Īpaši jutīgi ir jāreaģē uz apgalvojumiem vai bažām par vardarbību pret bērnu, ko veicis cits bērns. Tomēr arī šie gadījumi jārisina atbilstoši bērnu aizsardzības procedūrām. Darbam ar bērniem un jauniešiem, kuri bijuši vardarbīgi, ir nepieciešama efektīva pieeja, kas nodrošinātu iesaistīto cilvēku aizsardzību, vienlaikus atbalstot bērnus un jauniešus problemātiskajā situācijā un mainot viņu uzvedību. Ikvienai šādai pieejai nepieciešams:

- atzīt, ka bērns, kurš izturējies vardarbīgi pret citu bērnu, būtiski atšķiras no pieaugušajiem, kuri ir izturējušies līdzīgi, jo bērns pilnībā neapzinās, kāpēc viņa/viņš ir rīkojies vardarbīgi un kādas tam ir sekas,
- paturēt prātā, ka visiem pieņemtajiem lēmumiem jābūt bērna labākajās interesēs: gan cietušā, gan nodarījumu veikušā bērna interesēs.

VĒSTURISKĀS LIECĪBAS JEB SENĀK NOTIKUŠI VARDARBĪBAS GADĪJUMI

Jēdziens “vēsturiskās liecības par vardarbību” šajā kontekstā attiecas uz gadījumiem, kad pieaugušais ziņo, ka viņa/viņš ir cietis no vardarbības kā bērns vai jauniešs, atrodoties saskarē ar SOS bērnu ciematiem. Bieži vien cilvēks nav ziņojis par ļaunprātīgu izmantošanu uzreiz, bet dara to vēlāk, pat daudzus gadus pēc notikuma.

Katrs šāds apgalvojums tiek izskatīts kā iespējams bērna tiesību pārkāpums, izmantojot izveidotās bērnu aizsardzības procedūras. Katrai SOS Bērnu ciematu asociācijai ir jābūt gatavai risināt apgalvojumus par senāk notikušiem vardarbības gadījumiem atklāti un atbildīgi, saskaņā ar izveidotajiem krīzes vadīšanas plāniem.

Mēs:

- ieklausīsimies vēsturiskajās liecībās par vardarbību, uztversim tās nopietni un reaģēsim uz tām atbildīgi;
- meklēsim iespējas veicināt to pieaugušo labklājību, kuri ir liecinājuši par senāk notikušu vardarbību;
- aizsargāsim jebkuru bērnu, kurš šobrīd ir mūsu aprūpē, no personām, kas tiek apsūdzētas varmācībā.

**PROBLEMĀTISKA
UZVEDĪBA UN TĀS
MAIŅA**

**ATBILDĪGA
RĪCĪBA
ATTIECĪBĀ
UZ
VĒSTURISKĀM
LIECĪBĀM**

BĒRŅU PRIVĀTUMA PĀRKĀPŠANA

Bērņa privātuma aizsardzība attiecas uz bērna privātajiem datiem, kā arī attēliem, tekstiem, filmām u.tml., kas tiek veidoti par bērniem publicitātes nolūkos.

Jebkura informācija par bērna pagātņi, medicīnisko un ģimenes stāvokli rūpīgi jāglabā SOS bērnu ciemata administrācijā. Ar šiem datiem jāapietas konfidenciali un diskreti.

Bērni un pat viņu vecāki vai aprūpētāji ne vienmēr var apzināties to specifisko emocionālās vardarbības formu, kas var rasties līdzekļu vākšanas, sabiedrisko attiecību vai komunikācijas gaitā. Bērņa privātums tiek pārkāpts, piemēram, bez piekrišanas izdodot materiālus (attēlus, filmas, tekstus u.tml.), kuros atainots konkrētais bērns, vai arī norādot sensitīvu informāciju kontekstā, kad tiek atklāta bērna identitāte. SOS Bērnu ciemati „respektē bērna tiesības uz privātumu” ⁽²⁾. Visi darbinieki un ārējie partneri, kas ir iesaistīti informācijas sniegšanā par bērniem un publicitātes materiālu izveidē un izdošanā, darbojas saskaņā ar šīm vadlīnijām:

- izdodot publicitātes materiālu, kas ataino bērnu, mēs lūdzam bērnam un viņa likumiskajam pārstāvim (vai vismaz pieaugušajam bērna aprūpētājam) atļauju to darīt;
- mēs nelūdzam bērnus sacīt vai darīt kaut ko, kas varētu viņiem likt justies kā „žēluma objektiem” (piemēram, runāt par savu pagātņi vai lūgt ziedojumus);
- mēs uzmanīgi aplejamies ar bērnu vārdiem, īpaši saistībā ar sensitīvu informāciju par pašu bērnu (piemēram, viņa ģimenes situācija, medicīniskais stāvoklis, invaliditāte vai negatīva uzvedība);
- mēs rīkojamies piesardzīgi, apvienojot tekstuālo un vizuālo informāciju, ja tekstā ir ietverta sensitīva informācija par bērnu un/vai foto attēls vai video ieraksts rāda sensitīvus bērna dzīves aspektus, atklājot viņa/viņas identitāti.

Sekošana šīm vadlīnijām nodrošina bērna privātuma ievērošanu, vienlaikus novēršot un veicinot apzināšanos par privātuma pārkāpšanu. Saskaņā ar šīm vadlīnijām, darbiniekiem, kuri tieši ir iesaistīti darbā ar bērniem, ir tiesības un pienākums aizsargāt bērnus no jebkāda tīša vai netīša viņu privātuma pārkāpšanas mēģinājuma.

IEINTERESĒTĀS PUSES

Par bērna drošību jā rūpējas ikvienam. Tā ir neatņemama mūsu darba daļa. Tā attiecas uz ikvienu cilvēku SOS Bērnu ciematos un ikvienu, kas nonāk saskarē ar mūsu organizāciju. Konkrēto pieeju definē katra dalīborganizācija, balstoties uz Bērnu aizsardzības politiku.

- **Bērni** (jaunāki par 18 gadiem)
- **Jaunieši** (18 gadus veci vai vecāki, kuri piedalās SOS programmās)

GALVENIE VĒSTĪJUMI ŠĪM IEINTERESĒTAJĀM PUSĒM:

- *Tev ir tiesības - arī tiesības teikt „nē”.*
- *Vardarbība ir aizliegta.*
- *Mēs tevi uz klausām un uztveram nopietni.*

- **Bijušie SOS ciematu bērni**
 - *Tu arī esi viena no ieinteresētajām pusēm.*
 - *Mēs tevi uz klausām un uztveram nopietni.*
 - *Atbalsti savus brāļus un māšas, palīdzi viņiem apzināties savas tiesības.*

- **Bērnu un jauniešu aprūpes darbinieki (cilvēki, kuri tieši strādā ar bērniem): SOS mammas, SOS tantes un SOS ģimeņu asistenti, jauniešu līderi**
 - *Mīlestība un pieķeršanās ir nepieciešama, lai veidotu ilgstošas un stabilas attiecības SOS ģimenē. Bērna apskaušana nav vardarbība!*
 - *Tu saņem atbalstu pozitīvā audzināšanā.*
 - *Tu neesi viens gadījumos, kad jārisina bērnu savstarpējā vardarbība.*

- **Bērnu attīstības veicināšanas darbinieki: pedagogi, sociālie darbinieki un psihologi**
 - *Tev ir atbalsts pozitīva un sadarbībā balstīta disciplinēšanas procesa attīstībai.*

- **Ciematu direktori**
 - *Tev ir svarīga loma, nodrošinot, lai visas ieinteresētās puses būtu iesaistītas un bērna uzskati tiktu respektēti.*
 - *Tev ir tiesības dot priekšroku bērna labklājībai, nevis informācijas vai līdzekļu piesaistes vajadzībām.*

- **SOS bērnu ciematu programmas apmeklējošo bērnu bioloģiskās ģimenes**
- **SOS mammu un SOS tanšu bioloģiskās ģimenes**
 - *Tev ir atbalsts pozitīva un sadarbībā balstīta disciplinēšanas procesa attīstībai.*

- **Skolotāji un darbinieki visās SOS izglītības iestādēs**
- **Bērnudārzu pedagogi**
- **Ģimeņu stiprināšanas programmu darbinieki (cilvēki, kuri tieši strādā ar ģimenēm un bērniem), brīvprātīgie un atbalstītāji vietējās kopienās**
 - *Tu esi paraugs un tevī ieklausās.*
 - *Tev ir atbalsts pozitīva un sadarbībā balstīta disciplinēšanas procesa attīstībai.*
 - *Ieklausies bērnos: pamani iespējamās vardarbības pazīmes; uzņemies atbildību un esi atbalstošs, kad bērniem vajag tavu atbalstu!*

- **Administratīvie, uzturēšanas un apsardzes darbinieki iestādēs, programmās, nacionālajos un ģenerālsekretariāta birojos**
- **Cītu iestāžu un programmu vadītāji**
- **Nacionālie direktori**
- **Padomes locekļi**
- **Sponsori, ziedotāji, žurnālisti, viesi**
- **Partneri no citām organizācijā, kuri strādā un sadarbojas ar mūsu organizāciju**
- **Ārējie uzņēmēji un konsultanti, kuri nodrošina pakalpojumus**
 - *Par bērnu aizsardzību jā rūpējas katram, tu esi daļa no komandas.*

ORGANIZĀCIJAS SAISTĪBAS

KO MĒS DARĀM – ŠĪS POLITIKAS GALVENĀS DAĻAS

- a. APZINĀŠANĀS: Vairojam izpratni par vardarbību pret bērniem un tās riskiem
- b. NEPIEĻAUŠANA: Sniedzam norādījumus, kā pasargāt bērnus no vardarbības
- c. ZIŅOŠANA: Izveidojam un ievērojam skaidru un vienkāršu ziņošanas kārtību
- d. REAGĒŠANA: Nodrošinām skaidru rīcību, ja ir aizdomas vai tiek ziņots par vardarbību pret bērnu

DROSME PĀRTRAUKT KLUSĒŠANU

a) APZINĀŠANĀS

Bērnu aizsardzības nolūkā ļoti svarīgi ir veicināt atklātību un atsaucību visās SOS bērnu ciematu programmās un kopienās, kurās mēs aktīvi darbojamies. Mums gan kā organizācijai, gan atsevišķiem darbiniekiem ir nepieciešama drosme pārtraukt klusēšanu un tabu jeb aizliegumu diskutēt par vardarbību par bērnu. Izmantojot aizsargātu, skaidru un godīgu komunikāciju, mēs nododam šo svarīgo ziņu un saņemam gan pozitīvo, gan kritisko atbildes reakciju.

Svarīgi ievērot sekojošos apsvērumus:

1. Ikvienam, kurš ir saistīts ar SOS bērnu ciematiem, jāizprot vardarbība pret bērniem un tās sekas.
2. Mums jānodrošina iespējas regulāri pārrunāt bērnu tiesību un bērnu aizsardzības jautājumus (piemēram, sanāsmēs, neformālās sarunās, vai arī darba attīstības pārrunās).
3. Mēs nodrošinām iespējas dažādu vecumu bērniem dažādās situācijās runāt par to, kas viņiem ir svarīgs, lai varētu sadzirdēt iespējamās bažas par tiesību pārkāpumiem un reaģēt uz tiem.
4. Bērna labākajām interesēm ir jābūt vadošajām mūsu bērnu aizsardzības procesā. Konfliktējošu interešu gadījumos mums jānodrošina bērna labklājībai.
5. Pienākumiem un atbildībai, kas attiecas uz bērnu aizsardzību, jābūt skaidri definētiem un visiem zināmiem.
6. Visos darba līgumos un ētikas kodeksos, kurus parakstījuši darbinieki un organizācijas pārstāvji, jābūt atsaucēm arī uz bērnu aizsardzības politiku.

b) NEPIEĻAUŠANA UN PROFILAKSE

Lai nepieļautu bērnu ļaunprātīgu izmantošanu, mums jārada un jāuztur vide, kas SOS bērnu ciematos, ģimeņu stiprināšanas programmās un citās SOS bērnu ciematu iestādēs un programmās atbilst mūsu organizācijas pamatvērtībām.

To var veicināt dažādi. Galvenā ir atbilstoša darbinieku atlase un viņu attīstība. Vienlaikus ir svarīgi rūpīgi uz klausīt bērnus, uztvert nopietni viņu viedokļus, iedrošināt piedalīties pārrunās par bērnu aizsardzības jautājumiem un dot iespēju veidot uzticības pilnas attiecības. Bērnu izmantošanai un vardarbībai ir mazāk iespēju notikt, ja tiek veicināta bērnu piedalīšanās.

1. Atlases, darbā pieņemšanas un pārbaudes procedūrās tiek piemēroti visaugstākie standarti. Pretendenti uz jebkuru amatu - vienalga, vai tas ir algots darbinieks vai brīvprātīgais - ir jāpārbauda par iepriekšēju sodāmību un administratīviem pārkāpumiem.
2. Visiem darbiniekiem tiek nodrošināta atbilstoša apmācība, un viņi paraksta ētikas kodeksu, apstiprinot izpratni par mūsu bērnu aizsardzības politiku un saistību uzņemšanos pret to.

DROŠAS VIDES RADĪŠANA UN UZTUREŠANA

3. Darba uzsākšanas pirmajā mēnesī katram darbiniekam tiek nodrošināta ievadinformācija par bērnu aizsardzības politiku.
4. Bērnu aizsardzība ir regulāri izskatāma tēma visas apmācības programmās.
5. Mācoties un daloties pieredzē, mēs iemācāmies atšķirību starp pieņemamu un nepieņemamu uzvedību. Bērnu un jauniešu aprūpes darbinieki izturas pret bērniem ar pieķeršanos, bet saglabā skaidras un atbalstošas robežas.
6. Bērniem tiek dota iespēja piedalīties savā attīstībā un aizsardzībā. Viņi tiek iedrošināti iesaistīties visos jautājumos, kuri ietekmē viņu dzīves, un tiek iesaistīti diskusijās par savām tiesībām. Bērni pārrunā, kas ir pieņemama un nepieņemama uzvedība un ko viņi var darīt, ja viņiem šķiet, ka kaut kas nav pareizi.
7. Katram bērnam tiek piedāvātas individuālas attīstības iespējas, kas ir pielāgotas bērna vajadzībām un potenciālam. Darbinieki tiek apmācīti, un viņiem pieejams atbalsts, lai īstenotu bērnu attīstības aktivitātes.
8. Visiem bērnu un jauniešu aprūpes darbiniekiem ir pieejami atbilstoši konsultāciju pakalpojumi, kad tie ir nepieciešami.
9. Darbinieki tiek iedrošināti regulāri dalīties pieredzē savā programmā un starp dažādām iestādēm un programmām par savu pieeju bērnu aizsardzībai.
10. Mēs pievēršam uzmanību atbilstošiem darba apstākļiem visās iestādēs un programmās, izpildot “SOS Bērnu ciematu rokasgrāmatas” un “Personāla vadības rokasgrāmatas” noteiktos standartus, kā arī ņemot vērā kultūras un tiesiskos apstākļus katrā organizācijā.
11. Mēs atbalstām izpratnes veicināšanu un attīstību vecākos, sabiedrības un reliģiskajos vadītājos, lai veicinātu pozitīvo disciplinēšanu kā alternatīvu miesas sodiem.
12. Mūsu interešu aizstāvības darbs kopienās un sabiedrībā stiprina bērnu aizsardzības sistēmu. Tas ļauj labāk novērst bērnu aizsardzības problēmas un reaģēt uz tām.

c) ZIŅOŠANA

Mēs nopietni uztveram un atbilstoši reaģējam uz visām paustajām bažām par bērnu drošību gan SOS bērnu ciematā, gan ģimeņu stiprināšanas vai kādā citā programmā. Katra nacionālā asociācija izveido un ievieš skaidru ziņošanas un reaģēšanas kārtību, tai skaitā iekšējos saziņas procesus, un nosaka visu iesaistīto cilvēku pienākumus un atbildības. Tiek veiktas ātri un atklātas darbības, kas atbilst vietējām likumdošanas prasībām.

1. Katrā iestādē un programmā tiek ievēlēta trīs cilvēku komanda, kurai var ziņot par bērnu aizsardzības problēmām. Šo komandu locekļi ir zināmi visiem bērniem un darbiniekiem. No vienas puses, bērnu aizsardzības komandām jābūt gatavām atbilstoši rīkoties krīzes situācijās; tās veic un uztur uzskaiti par visiem vardarbības pret bērnu gadījumiem. No otras puses, to darbības galvenais mērķis ir palielināt izpratni par vardarbību un novērst to. Katrā SOS bērnu ciematā komandā ietilpst ciemata direktors, vismaz viena SOS mamma un vēl viens ievēlēts darbinieks vai saistīta persona (piem., sociālais darbinieks, kopienas vadītājs, u.tml.). Bērnu aizsardzības komandas, kas sastāv no direktora un diviem darbiniekiem (vai kopienas locekļa), tiek ievēlētas arī citās iestādēs un programmās. Ideālā gadījumā, bērnu aizsardzības komandu ievēlēšanā tiek ņemts vērā arī to bērnu un pieaugušo viedoklis, kas piedalās SOS Bērnu ciematu programmās. Protams, ka bērnu aizsardzības komandas locekļi nedrīkst būt personas, kas tiek apsūdzētas varmācībā.

**VISĀS
PROGRAMMĀS
TIEK
IZVEIDOTAS
BĒRNU
AIZSARDZĪBAS
KOMANDAS**

2. Nacionālo (organizācijas līmeņa) bērnu aizsardzības komandu vada nacionālais direktors, tā sastāv no diviem līdz četriem cilvēkiem. Komandas locekļus nozīmē padome, un komanda pārrauga vispārējo bērnu aizsardzības stāvokli valstī. Katrā vardarbības pret bērnu izmeklēšanas gadījumā ir jāiesaista viens nacionālās bērnu aizsardzības komandas pārstāvis. Galvenais atbildīgais ir nacionālais direktors, kurš reizi pusgadā iesniedz ziņojumu padomei par nacionālo bērnu aizsardzības stāvokli attiecīgajā SOS Bērnu ciematu asociācijā.
3. Izskatot ļaunprātīgas izmantošanas gadījumus, ārkārtīgi svarīga ir konfidencialitāte - ar informāciju jārikojas ļoti uzmanīgi. Bērns vai jebkura cita persona, kas sniedz informāciju par vardarbību pret bērnu, ir jāinformē, ka gadījumā, ja viņš /viņa ziņos par lietu, informācija par iespējamo vardarbību tiks sniegta tikai tām personām, kurām ir atļauts piekļūt šai informācijai, t.i., bērnu aizsardzības komandai un iesaistītajām personām.
4. Katram darbiniekam ir pienākums nekavējoši sniegt bērnu aizsardzības komandas loceklim visu informāciju, kas viņam ir pieejama par iespējamu vardarbības pret bērnu gadījumu. Ikviens pieaugušais, kurš slēpj informāciju vai slēpj viņam zināmos faktus par jebkāda veida vardarbību, tiek uzskatīts par līdzcivili.
5. Bērni, darbinieki vai citi pieaugušie, kuri sniedz ziņojumus, tiek atbalstīti un aizsargāti. Persona, kura tiek apsūdzēta par vardarbību pret bērnu, tiek uzklautāta taisnīgi.

d) REAĢĒŠANA

Visās SOS programmās bez izņēmumiem jebkāda veida vardarbība pret bērnu tiek uztverta nopietni un uz to tiek reaģēts atbilstoši nodarījuma smagumam. Mēs nodrošinām, ka vienmēr seko reakcija - neskatoties uz to, vai nodarītās vardarbības vai ļaunprātīgas izmantošanas gadījums tiek uzskatīts par nozīmīgu vai nelielu. Reaģējot mēs garantējam, ka tiek ievērota caurskatāma un taisnīga procedūra, lai neviens netiktu nepatiesi apsūdzēts un tiktu aizsargātas visu iesaistīto personu tiesības.

1. Visos gadījumos, kad ir aizdomas vai ir pierādīta vardarbība vai nolaidība pret bērnu, galvenā uzmanība tiek pievērsta bērna drošībai un aizsardzībai. Tajā pašā laikā tiek nodrošināts atbalsts vardarbības seku dziedēšanai un tiek garantēta visu iesaistīto personu aizsardzība. Gadījumā cietušās personas (no SOS ģimenes vai ģimenes, kas piedalās ģimenes stiprināšanas programmā, vai no jauniešu mājas utt.) saņem nepieciešamās konsultācijas un atbalstu.
2. Katra nacionālā asociācija nosaka, kādas procedūras jāievēro dažādiem ļaunprātīgas izmantošanas līmeņiem. Vardarbības pret bērnu gadījuma izmeklēšanā jāiesaista pārstāvis no nacionālās bērnu aizsardzības komandas un, pēc nepieciešamības ārējie eksperti.
3. Visos ļaunprātīgas izmantošanas gadījumos iekšēju izmeklēšanu veic neitrāla persona, kas nav iesaistīta šajā lietā. Šī persona iepazīstina ar izmeklēšanas rezultātiem bērnu aizsardzības komandu, kura pieņem lēmumu par turpmāko rīcību.
4. Reaģējot uz bērnu savstarpējo vardarbību, uzmanība tiek vērsta uz to, kas ir vislabākais visu šajā gadījumā iesaistīto bērnu attīstībai un aizsardzībai.
5. Ja ļaunprātīgu rīcību veic pieaugušais, tad atkarībā no vardarbības līmeņa tiek veiktas likumīgas darbības saskaņā ar valsts ziņošanas un reaģēšanas sistēmu, kas nosaka reaģēšanas veidus katrā atsevišķā gadījumā. Pēc nepieciešamības tiek sniegta juridiskā palīdzība.

6. Nacionālajā asociācijā ir skaidri noteikta vadība, un viena persona ir atbildīga par informācijas apstrādi un iekšēju un ārēju komunikāciju par vardarbības pret bērniem gadījumiem. Šo personu atbalsta bērnu aizsardzības komanda.
7. Lēmumus pieņem un darbības veic ātri.
8. Par gadījumiem tiek ziņots bērnu labklājības aizsardzības iestādēm saskaņā ar nacionālās asociācijas noteikto kārtību.
9. Dokumenti par visiem ziņotajiem ļaunprātīgas izmantošanas gadījumiem un to izskatīšanu tiek glabāti struktūrvienībā vai programmā.

ATSAUCES

¹ Sekojošās definīcijas balstās definīcijā, ko izmanto “*EveryChild*” kā arī definīcijā, ko rūpīgi izstrādājusi Pasaules Veselības organizācija (WHO) 1990. gadā. Papildus definīcijas par šīm un citām bērnu izmantošanas formām var atrast „*Keeping Children Safe: Standards for Child Protection*” apmācības rīkkopā *Tool 3*. Šo rīkkopu izveidoja organizācija „*Keeping Children Safe Coalition*” Apvienotajā Karalistē 2006. gadā: <http://www.keepingchildrensafe.org.uk/>

² Līdzekļu vākšanas rokasgrāmata SOS bērnu ciematu organizācijām, 40. lpp.

³ Jebkuras radušās bažas vai vainas piedēvēšana, izmeklēšanas rezultāti un intervijas, u.tml. tiek dokumentēti un droši glabāti. Ir ieteicams pierakstīt un analizēt arī bērnu aizsardzības pārkāpumu situācijas, kas notiek kopienā, lai pielāgotu programmas un pakalpojumus, ko nodrošina SOS Bērnu ciemati.

⁴ Par gadījumiem, kur vaina tiek piedēvēta ciemata direktoram vai iestādes direktoram, nekavējoties jāinformē viņa tiešais vadītājs.

PUBLIKĀCIJA

IZDEVĒJS UN REDAKTORU BIROJS:

SOS Children's Villages International,
Hermann-Gmeiner-Str. 51,
6020 Innsbruck, Austria

REDAKTORU KOMANDA: Starptautiskā bērnu aizsardzības komanda

VĀKA FOTOGRAFĪJA: Christian Martinelli

TULKOJUMS: SOS Bērnu ciemati, tulkošanas pakalpojumi

GRAFIKA: Design & Multimedia